

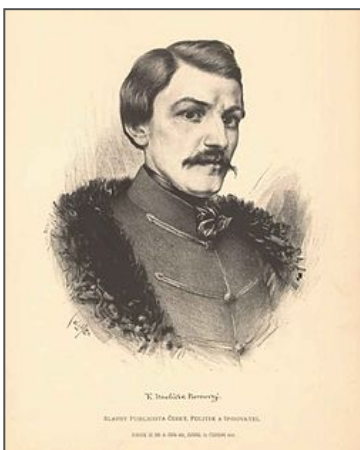
z p r a v o d a j

XXV. ročník

10
2014

- 2 Editorial
Karel Havlíček Borovský stále aktuální; Evropský den jazyků; Mark Twain...
- 3 Z glosáře Cedefopu 33
Další část překladu termínů z glosáře: peer review v OVP; výkonnost; indikátor výkonosti; vzdělávání po povinné školní docházce; preventivní akce.
- 4 Nezaměstnanost mládeže a učňovství
Dobré příklady z Německa, Nizozemska a Rakouska.
- 5 Vyučování cizím jazykům v Evropě
Srovnání statistické údajů za rok 2005 a 2012.
- 6 Evropa a vícejazyčnost
Historie podporování vícejazyčnosti v Evropském centru pro moderní jazyky při Radě Evropy.
- 7 Rukopis mizí ze švédských škol
Psaní rukou ustupuje ve vyšších ročnících některých základních škol psaní na počítači.
- 7 Vyšší dívčí v USA otevírají dveře studentům
Školy poskytující bakalářské studium nemají dost studentek k tomu, aby naplnily svou kapacitu.
- 8 Vysokorychlostní železniční spojení v Evropě
Historie vysokorychlostních tratí a jejich kritika z elektronického časopisu Low-tech Magazine.
- 9 Strojvedoucí vlaku TGV
Povaha práce, požadované kompetence a vzdělání...
- 10 Jak zvládat demografické změny v regionu
Příklad ze Šlesvicka-Holštýnska.
- 11 Příprava na budoucnost v žákovských firmách
Audit trvalé udržitelnosti žákovských firem, které fungují v Německu i v České republice.
- 13 Co nového v časopisech
Druhá várka článků z časopisu Journal of Vocational Education and Training, 2014, č. 3.
- 14 Nové knihy v knihovně
Zabradnický slovník naučný...
- 15 Znovuobjevené knihy
Masarykova abeceda – výbor z myšlenek...
- 16 Zajímavé internetové adresy
Low-tech Magazine; Hádanka; Men's Sheds; Opportunity cost; Týdeník Dotyk.

Editorial

Karel Havlíček Borovský (31. 10. 1821 – 29. 7. 1856) vydával od 8. 5. 1850 do 14. 8. 1851 2x týdně v Kutné Hoře časopis Slovan. V článku Něco o zákonném odporu (10. 8. 1851) píše: „Zákonní odpor jest nejlepší prostředek k hájení svobod proti větší moci ... Jest to vlastnost bohužel skoro přirozená každé mocnosti, že hledí dále sáhati nežli jdou její meze; nenajde-li v tom odporu, zmizí zajisté brzy před ní všeliké zákony, všeliká práva, a jenom vůle její bude jediným zákonem. ... Neboť každá vláda bytí by se i k tomu veřejně nehlásila, přece potají velmi dobře o tom ví, že všechna moc vlastně leží v národu a že vláda jest jen zástupce, zosobnění této národní moci. ... zane-

dbávati svého práva, nehlásiti se, kde se nám bezprávi děje, mlčenlivě snášeti každou libovůli: to není důstojné pro řádného občana, jenž povědom sobě býti má, že není otrok v některém východně-asiatském pašalíku, nýbrž svobodný obyvatel zemí, které řízeny býti mají jen podle práva, a nic dle libosti jednotlivců.“ (Celý text je k dispozici v knihovně.)

26. září se každoročně slaví Evropský den jazyků. Eurostat při této příležitosti vydal zprávu o statistických změnách ve vyučování angličtiny, francouzštiny, němčiny a španělštiny jako cizího jazyka v evropských školách. (Za Spojené království nejsou k dispozici žádné údaje.) Ke statistice připojujeme stručnou historii zdůrazňování významu vícejazyčnosti v Evropě.

Článek o tom, jak tablety a počítače vytlačují psaní rukou ze švédských základních škol, doplňuje názorný přehled čtyř druhů základních škol ve Švédsku, z nichž základní škola určená pro Sámy je pouze šestiletá – o tři roky kratší než běžná základní škola. Nezdá se, že by se nad tím Evropský soud pro lidská práva pohoršoval...

Probíhající modernizace hostivařského nádraží možná přispěla k tomu, že jsme jeden článek věnovali vysokorychlostním železnicím a doplnili ho informacemi o vzdělávání strojvedoucích pro vlaky velké rychlosti (Train à Grande Vitesse – TGV) viz strana 9. Při tom jsme zjistili, že ve Francii řídí vlaky muži (conducteurs) i ženy (conductrices). Můžete se o tom přesvědčit na vlastní oči, když kliknete na odkaz pod obrázkem. Kolik je celkem ve Francii strojvůdkyň jsme nezjistili, u nás prý jen „hrstka“, jedna z nich řídí Leo Express.

Počty žáků v odborných školách klesají i v Německu. Jak se se současnou situací vyrovnává regionální středisko profesní přípravy ve Šlesvicku-Holštýnsku, se můžete dočíst na straně 10–11. V následujícím článku se dozvíte, co je to žákovská firma (Schülerfirma), jejíž zastánci hledí trochu spatra na fiktivní firmy. Žákovské firmy vznikly v Německu, avšak v rámci evropské spolupráce se k projektu připojily i některé české školy.

V rubrice Co nového v časopisech upozorňujeme na článek o Přístřeší pro muže, které australským mužům poskytuje stejnojmenné sdružení. Proč právě mužům? Vysvětlení najdete v rubrice Zajímavé internetové adresy vedle symbolické strážky. Nad ní je tramvajová hádanka, která však s Austrálií nemá nic společného.

Na závěr citát Marka Twaina (1835–1910), který jsme přeložili spíš pocitově než podle slovníků. Uvítáme jiné návrhy. Familiarity breeds contempt. How accurate that is. The reason we hold truth in such respect is because we have so little opportunity to get familiar with it. (Když něco důvěrně známe, pochybujeme o tom, zda je to správné. Pravdě věříme, protože nemáme možnost se s ní blíže seznámit.)

AK

Z glosáře Cedefopu 33

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku a doplněných českým překladem.

94

peer review in VET

Evaluation, by colleagues or peers, of VET activity or management for formative or summative purposes.

Source: Cedefop.

Peer-Review in der Berufsbildung

Evaluation einer Berufsbildungsmaßnahme bzw. Berufsbildungsaktivität oder des einschlägigen Managements durch Kollegen bzw. Ebenbürtige zu formativen oder summativen Zwecken.

Quelle: Cedefop.

FR évaluation par les pairs / révision par des pairs dans l'EFP

Évaluation, par des collègues ou des pairs, d'une activité d'EFP ou de sa gestion, dans une perspective formative ou sommative.

Source: Cedefop.

peer review v OVP

Evaluace činnosti nebo řízení v OVP prováděná kolegy nebo lidmi se stejným postavením z formativních i sumativních důvodů.

95

performance

Measure of the level of attainment achieved by an individual, team, organisation or process.

Source: based on EFQM.

Leistung / Leistungsfähigkeit / Performance

Maß dafür, inwieweit eine Person, ein Team, eine Organisation oder ein Prozess bestimmte Ergebnisse erreicht bzw. erreichen kann.

Quelle: leicht verändert übernommen aus EFQM.

performance

Mesure du niveau des résultats atteints par un individu, une équipe, une organisation ou un processus.

Source: adapté de EFQM.

výkonnost

Měření úrovně výsledků dosažených jednotlivcem, týmem, organizací nebo procesem.

96

performance indicator

Data, usually quantitative, that provide a measure of an individual's, team's or organisation's level of at-

tainment against which the level of others can be compared.

Source: Cedefop.

Leistungsindikator

(In der Regel quantitative) Kennzahl, die Aufschluss darüber gibt, inwieweit eine Person, ein Team oder eine Organisation bestimmte Ergebnisse erreicht bzw. erreichen kann, und die den Vergleich mit den Leistungen bzw. der Leistungsfähigkeit anderer ermöglicht.

Quelle: Cedefop.

Indicateur de performance

Donnée, généralement quantitative, qui fournit une mesure du niveau de résultat atteint par un individu, une équipe ou une organisation, à l'aune duquel le niveau des autres peut être mesuré.

Source: Cedefop.

indikátor výkonnosti

Údaje, obvykle kvantitativní, které ukazují úroveň výsledku dosaženého jednotlivcem, týmem nebo organizací, s níž může být srovnávána úroveň ostatních.

97

post-compulsory education

Education followed by an individual after compulsory education, which sets minimum legal standards and duration of obligatory schooling.

Source: based on European Training Foundation, 1997.

nachschulpflichtige Bildung

Bezeichnet die (allgemeine oder berufliche) Bildung, die der Einzelne nach Erfüllung der gesetzlich geregelten Schulpflicht erwirbt, die durch gesetzliche Mindeststandards und eine gesetzliche Mindestdauer geregelt ist.

Quelle: leicht verändert übernommen aus European Training Foundation, 1997.

éducation postobligatoire / enseignement postobligatoire / scolarité postobligatoire

Éducation entreprise par un individu après la scolarité obligatoire, dont le niveau et temps d'études minima sont prescrits par la loi.

Source: adapté de European Training Foundation, 1997.

vzdělávání po povinné školní docházce (povinném vzdělávání) / postobligatorní vzdělávání

Vzdělávání, které žák absolvuje po povinném vzdělávání, jehož úroveň a doba studia je stanovena zákonem.

preventive action

Action to eliminate the cause of a potential nonconformity or other undesirable potential situation.

Source: ISO, 2000.

or

Action taken to eliminate the causes of an existing non-conformity, defect or other undesirable situation to prevent recurrence.

Source: ISO, 1994.

Vorbeugemaßnahme

Maßnahme zur Beseitigung der Ursachen eines möglichen Fehlers oder einer anderen unerwünschten möglichen Situation.

Quelle: ISO, 2000.

oder

Maßnahme, ausgeführt zur Beseitigung der Ursachen eines bestehenden Fehlers, Mangels oder einer anderen unerwünschten Situation, um deren Vorkommen vorzubeugen.

Quelle: ISO, 1994.

action préventive

Action visant à éliminer la cause d'une non-conformité potentielle ou d'une autre situation potentielle indésirable.

Source: ISO, 2000.

ou

Action entreprise pour éliminer les causes d'une non-conformité, d'un défaut ou de tout autre événement indésirable potentiel pour empêcher qu'ils ne se produisent.

Source: ISO, 1994.

preventivní akce

Akce odstraňující příčinu možných chyb nebo jiné nežádoucí možné situace.

nebo

Akce na odstranění příčin existující chyby, vady nebo jiné nežádoucí situace tak, aby se zabránilo jejímu opakování.

AK

Pramen:

Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire. ISBN 978-92-896-0740-4
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Nezaměstnanost mládeže a učňovství

Země, které se snaží snížit vysokou míru nezaměstnanosti mladých lidí, si berou příklad ze zemí, které jsou v tomto směru úspěšnější.

V průběhu hospodářského poklesu si některé země vedou lépe a nezaměstnanost mládeže v nich zůstává relativně nízká, např. Německo, Nizozemsko a Rakousko. To lze částečně připsat na vrub jejich systémům učňovství neboli duálním systémům. V důsledku toho se zvyšuje zájem o tyto systémy.

Učňovství a jiné formy učení se na pracovišti jsou považovány za zvláště výhodnou učební metodu. Mohou poskytnout mladým lidem a dospělým profesně specifické a obecné kompetence, které zaměstnavatelé potřebují, a tak pomoci k hladkému přechodu ze školy a jiného vzdělávání do práce. Vzhledem k tomu, že systémy učňovství rovněž posilují spolupráci mezi vládou, sociálními partnery, zaměstnavateli a institucemi profesní přípravy, není jejich znovuoživení překvapením.

Přes všechny své výhody má však učňovství v některých zemích špatnou reputaci. Evropské země se již několik let snaží o to, aby odborné vzdělávání a příprava (OVP) včetně učňovství byly pro mladé lidi přitažlivější možností vzdělávání. Žáci nyní mohou snadněji postupovat z počátečního OVP včetně učňovství do vysokoškolského vzdělávání.

Některé mladé lidi a jejich rodiče je však třeba více přesvědčovat, protože jsou země, v nich je učňovství spojováno se zaměstnáním s obtížnými pracovními podmínkami, nízkým statusem a nízkými mzdami.

Rodiče a mladí lidé smýšlejí pozitivněji o učňovství v kvalifikovanějších oborech a povoláních, např. v IKT, v obchodě, ve zdravotnictví a v obnovitelných energiích, protože si myslí, že vedou k atraktivnějším pracovním místům a ke slibnější kariéře.

Rozvíjení učňovství závisí hlavně na angažovanosti zaměstnavatelů. Učňovství však nabízí příliš málo evropských podniků včetně těch, které působí v sektorech náročných na kvalifikace. V roce 2010 nabízela v EU učňovství v průměru čtvrtina podniků s 10 nebo více zaměstnanci; v mnoha členských státech je toto číslo daleko nižší.

Zaměstnavatelé, kteří připravují učně, vysvětlují, jaký z toho mají prospěch. Uvědomují si, že učni výrazně přispívají k plnění úkolů podniku a považují je za dobrou investici do budoucna.

Učňovství není všelékem na nezaměstnanost mládeže. Kvalitní učňovství však může usnadnit mladým lidem přechod na trh práce. Pomáhá také snižovat nesoulad v kvalifikacích a jejich nedostatek, protože slaďuje způsobilosti a kvalifikace s potřebami trhu práce.

AK

Pramen: Bainbridge, Steve. Despite their advantages apprenticeships are underused. Skill set and match, 2014, No. 2, p. 16.
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/24446.aspx>

Vyučování cizím jazykům v Evropě

U příležitosti Evropského dne jazyků (26. září) vydal Eurostat zprávu přinářející statistické údaje o vyučování angličtiny, francouzštiny, němčiny a španělštiny jako cizího jazyka na druhém stupni základních škol (ISCED 2) v jednotlivých zemích EU.

Učení se cizím jazykům na druhém stupni základních škol v roce 2005 a 2012 (% žáků)

	Angličtina		Francouzština		Němčina		Španělština	
	2005	2012	2005	2012	2005	2012	2005	2012
28 zemí EU*	89,9	96,7	30,1	34,1	19,1	22,1	7,4	12,2
Belgie ¹	42,2	45,4	-	-	0,7	0,8	0,0	0,0
Bulharsko	64,1	86,2	10,8	3,3	16,2	7,9	1,1	1,4
Česká republika	71,7	95,6	2,4	3,5	28,5	32,2	0,5	1,7
Dánsko	100,0	100,0	11,6	9,1	90,1	73,5	0,0	0,0
Německo	94,8	100,0	23,2	25,1	-	-	1,8	3,7
Estonsko	92,9	97,1	2,0	2,6	19,9	15,9	0,1	0,6
Irsko ¹	-	-	68,8	63,5	23,0	19,9	7,4	13,6
Řecko	99,0	99,0	59,4	49,3	35,7	44,1	0,0	0,0
Španělsko	98,4	98,1	38,8	38,4	2,4	2,8	-	-
Francie	95,9	98,4	-	-	14,4	14,4	33,7	36,2
Chorvatsko	85,1	97,1	1,0	1,5	32,1	42,3	0,0	0,1
Itálie	89,1	100,0	46,3	69,9	4,9	8,5	3,6	20,5
Kypr	98,6	99,9	92,9	91,7	1,1	1,1	0,1	1,5
Lotyšsko	96,2	96,1	0,8	1,1	17,2	10,4	0,0	0,0
Litva	88,7	96,6	4,5	3,4	25,5	11,9	0,0	0,0
Lucembursko ¹	52,9	54,4	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0
Maďarsko	54,3	62,6	0,6	0,5	41,4	32,4	0,1	0,1
Malta	100,0	100,0	42,4	35,0	8,4	7,7	2,4	7,4
Nizozemsko	:	96,3	:	57,7	:	51,5	:	1,9
Rakousko	99,1	99,8	5,2	5,1	-	-	0,4	1,2
Polsko	72,0	95,2	1,7	3,7	30,5	69,2	0,1	1,1
Portugalsko	98,3	86,4	88,1	57,4	0,6	0,5	1,1	21,6
Rumunsko	93,1	98,7	86,1	85,7	10,9	9,8	0,5	0,5
Slovinsko	93,1	99,8	1,6	2,6	27,4	41,3	0,3	2,5
Slovensko	65,2	91,7	1,8	2,5	37,3	50,2	0,1	0,6
Finsko	99,2	99,4	7,5	6,2	15,8	10,7	0,0	1,7
Švédsko	100,0	100,0	17,7	15,6	26,6	19,6	28,8	42,3
Spojené království	-	-	:	:	:	:	:	:
Island	99,3	99,8	2,1	1,3	5,3	1,9	1,0	3,8
Norsko	100,0	100,0	17,8	14,2	29,9	24,1	3,5	30,0
FYREM	92,7	99,9	40,5	52,3	14,9	43,0	0,0	0,0

* 28 zemí EU včetně odhadů pro Nizozemsko v roce 2005, avšak bez Spojeného království | : údaje nejsou k dispozici | - nelze aplikovat

¹ V Belgii je úředním jazykem nizozemština, francouzština a němčina; francouzština je považována za cizí jazyk zejména ve Vlámském společenství a nizozemština ve Francouzsky mluvícím společenství Belgie. Podíl žáků učících se francouzsky ve Vlámském společenství činil 95,4 % z celkového počtu žáků v roce 2005 a 99,0 % v roce 2012.

Všichni žáci v Irsku se v základních a středních školách učí irsky. Irština a angličtina jsou v Irsku úředními jazyky.

Úředními jazyky v Lucembursku jsou francouzština, němčina a lucemburština, pro účely statistik školství jsou však francouzština a němčina považovány za cizí jazyk.

V roce 2012 byla v 28 zemích EU na nižší sekundární úrovni nejčastěji vyučováným cizím jazykem angličtina (96,7 %), s velkým odstupem následovala francouzština (34,1 %), němčina (22,1 %) a španělština (12,2 %). Význam angličtiny jako cizího jazyka potvrzuje i to, že

je na prvním místě téměř ve všech státech. Od vstupu Chorvatska (2013) je v EU 24 *úředních jazyků*. (*Úřední pracovní jazyky* jsou tři: angličtina, francouzština a němčina.) Kromě toho existují jazyky regionální, minoritní nebo jazyky, které s sebou přinášejí migranti.

Zvyšuje se počet žáků učících se španělsky

Podíl žáků, kteří se učí anglicky, francouzsky, německy či španělsky, se v letech 2005–2012 zvýšily, i když různým způsobem. Nejvyšší relativní zvýšení bylo u španělštiny: z 7,4 % v roce 2005 na 12,2 % v roce 2012.

Francouzsky se v r. 2012 učilo 34 % žáků, německy 22 %

V roce 2012 překročil podíl žáků učících se anglicky ve většině zemí 90 %, kromě Belgie (45,4 %), Lucemburska (54,4 %), Maďarska (62,6 %), Bulharska (86,2 %) a Portugalska (86,4 %). V letech 2005–2012 se podíl žáků učících se anglicky zvýšil téměř ve všech členských státech, klesl v Portugalsku (z 98,3 % v roce 2005 na 86,4 % v roce 2012), ve Španělsku (z 98,4 % na 98,1 %) a v Lotyšsku (z 96,2 % na 96,1%).

Francouzštinu se učí více než polovina žáků v Lucembursku¹ (100,0 %), na Kypru (91,7 %), v Rumunsku (85,7 %), v Itálii (69,9 %), v Irsku (63,5 %), v Nizozemsku (57,7 %) a v Portugalsku (57,4 %). Podíl žáků učících se francouzsky v členských státech, pro něž jsou k dispozici údaje, v letech 2005–2012 klesl ve 14 zemích, zvýšil se v 9 zemích a zůstal stejný v Lucembursku.

Alespoň polovina žáků se v roce 2012 učila němčinu jako cizí jazyk v Lucembursku¹ (100,0 %), v Dánsku (73,5 %), v Polsku (69,2 %), v Nizozemsku (51,5 %) a na Slovensku (50,2 %), španělsky se učila více než pětina žáků ve Švédsku (42,3 %), ve Francii (36,2 %), v Portugalsku (21,6 %) a v Itálii (20,5 %). Podíl žáků učících se španělsky se v letech 2005–2012 buď zvýšil, nebo zůstal stejný ve všech členských státech, z nich jsou k dispozici údaje.

AK

Pramen:

European Day of Languages.

English, French and German still most common foreign languages studied at lower secondary level in the EU28 in 2012...but Spanish learning has increased more. Eurostat Newsrelease, 144/2014.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-25092014-AP/EN/3-25092014-AP-EN.PDF

Podobným tématem se zabýval i tento článek Zpravodaje:

Učení se cizím jazykům v EU, 7-8/2012, s. 12.

Evropa a vícejazyčnost

Přehled desetileté historie zdůrazňování významu znalosti více cizích jazyků v Evropě.

2005

V červnu se uskutečnilo šetření Eurobarometru zaměřené na používání cizích jazyků v EU. Šetření ukázalo, že 50 % Evropanů tvrdí, že umí mluvit alespoň jedním cizím jazykem (v roce 2001 to bylo 47 %). Angličtina je druhým jazykem pro třetinu obyvatelstva, následována němčinou (12 %), která předstihla francouzštinu (11 %). Po rozšíření v roce 2004 se na čtvrté místo dostala ruština společně se španělštinou.

2006

Evropská komise přijala 20. září 2006 rozhodnutí ustavit na vysoké úrovni pracovní skupinu pro vícejazyčnost. Zpráva o tom byla zveřejněna ve všech 20 úředních jazycích. Lze tak porovnat, jak se termín „vícejazyčnost“ překládá. Největší skupinu tvoří termíny odvozené z latiny: *multilingualism* (en), *multilinguisme* (fr), *multilingüismo* (es), *multilinguismo* (it, pt), *il-Multilingwiżmu* (mt). Pak je tu slovanská čtveřice: *viacjazyčnosť* (sk), *večejičnost* (sl), *wielojęzyczność* (pl), k níž se připojuje česká *vícejazyčnost*. Následují dvojice, které mají podobnou alespoň první část složeniny: *Mehrsprachigkeit* (de), *meertaligheid* (nl); *flersprogethed* (da), *flerspråkighet* (sw), *daugiakalbystės* (lt), *daudzvalodības* (lv). Výrazy používané ve zbývajících čtyřech jazycích jsou rozdílné.

2008

Na všeobecném shromáždění vícejazyčnosti (*États généraux du multilinguisme*) se zdůrazňovala: tvořivost a inovace v jazykovém vyučování vzhledem k cílům, které EU stanovila v roce 2002; přispívání vícejazyčnosti k rozšiřování umě-

leckých děl, kulturního bohatství a interkulturního dialogu všeobecně; přínos vícejazyčnosti pro sociální soudržnost a zvýšení konkurenceschopnosti podniků.

2011

Evropské středisko moderních jazyků (*European Centre for Modern Languages, Centre européen pour les langues vivantes*), které je institucí Rady Evropy, vydalo v roce 2011 publikaci s názvem *Podporovat vícejazyčnost – většinový jazyk v mnohojazyčném prostředí*, pouze

v angličtině *Promoting plurilingualism – majority language in multilingual settings* a v němčině *Mehrsprachigkeit fördern: Die Mehrheitssprache im Vielsprachigen Umfeld*. U angličtiny a francouzštiny (*plurilinguisme*) se od roku 2006 terminologie posunula, od nelogické *mnohojazyčnosti*, ve smyslu ovládnání *mnoha jazyků jedním člověkem*, k *vícejazyčnosti*.

AK

Prameny:

Evropské centrum pro moderní jazyky – ECML

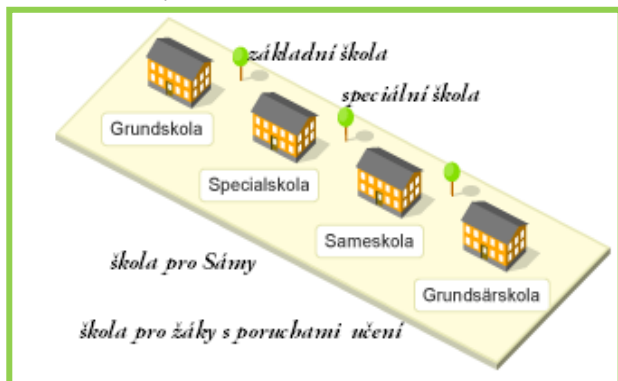
<http://www.ecml.at/>

Zpravodaj 10/2006, s. 7; 9/2008, s. 3.

Rukopis mizí ze švédských škol

V základních školách ve Švédsku se v současné době diskutuje o tom, zda v době počítačů ještě učit děti psát rukou. V několika základních školách už psaní rukou přestali vyučovat.

Základní školy ve Švédsku

Ve všech čtyřech druzích základních škol je povinná školní docházka. V základní škole a v základní škole pro žáky s poruchami učení devítiletá, ve speciální škole desetiletá a ve škole pro Sámy šestiletá.

Psaní rukou

Přesnou představu o tom, v kolika školách se ještě žáci učí psát rukou, nemá ani Školský úřad (*Skolverket*)¹. Ve školách probíhají diskuse o tom, zda je v dnešní době ještě efektivní se o to snažit.

V diskusích vystupují dvě skupiny, jedna je pro odstranění rukopisu ze škol, druhá si myslí, že by měl být pro žáky zachován jako osobitý způsob projevu.

Po roce 1980 se rukopis postupně přestává vyučovat, aniž by to vyžadovaly nějaké nové předpisy. Zřejmě k tomu přispělo i zavedení nového jednotného typu psacího písma *SÖ-stilen* (*Skolöverstyrelsestilen*) v roce 1975, které bylo po 10 letech po ostré kritice opět zrušeno².

Tím bylo oficiální nařízení pro rukopis zrušeno, a ve školách se postupně prosazují ti, kdo si myslí, že omezené množství vyučovacího času nenechává pro rukopis v rozvrhu dostatečný prostor.

Pero už nemá proti iPadům a počítačům tak silnou pozici jako dříve. Když se v roce 2011 revidovaly

učební osnovy pro základní školu, rukopis (*handstilen*) byl málem vyškrtnut. Školský úřad přesto rozhodl, že by měl zůstat zachován. Hrozí tedy dokonce nebezpečí, že v blízké budoucnosti rukopis zmizí?

Jisté riziko tu je, a mnozí si kladou otázku, zda to opravdu bude mít tak velký vliv. Zastánci rukopisu jsou naopak přesvědčeni o tom, že je důležité, aby byl zachován.

Všechny školy však „nejdou s davem“. *Franska skolan* (Francouzská škola) je jednou z těch, které zůstaly u rukopisu. Ve škole, která se zaměřuje na francouzštinu jako cizí jazyk (a přispěla tak k 15,6 % z tabulky na s. 5 tohoto čísla Zpravodaje), se vzdělávají žáci od předškolních tříd až po gymnázium.

Rukopis se zde vyučuje od konce druhé třídy. Je považován za důležitý nástroj k tomu, aby se děti naučily psát pečlivě. Žáci se učí rukopis psát i číst a učitelé tohoto předmětu říkají, že to jde sice pomalu, ale jistě. Žákům vyšších ročníků se zdá, že rukopis je příliš pomalý, a tak raději používají počítače. V dnešní době nelze techniku opominout a psaní na počítači je opravdu rychlejší. Pro celkový motorický i duševní vývoj dětí je však důležité, aby si mohly vyzkoušet a osvojit i rukopis, tvrdí ředitelka školy Eva Näslund.

Přeložila Alena Wudy

¹ <http://www.skolverket.se>

² Wimr, Ondřej. *Reforma psacího písma, která skončila fiaskem. Tvar*, 12/2010, s. 18. <http://www.itvar.cz/prilohy/39/Tvar12-2010.pdf>

³ <http://www.franskaskolan.se/>

Pramen:

Skrivstilen försvinner från skolorna.

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/skrivstil-forsvinner-fran-skolor_8751214.svd

Vyšší dívčí v USA otvírají dveře studentům

College v USA je zpravidla 4letá postsekundární škola buď samostatná, nebo přičleněná k univerzitě. Absolventi mají titul bakalář. Některé *college* byly určeny výhradně pro studium dívek. V roce 1960 bylo v USA 200 takových škol, v současnosti je jich jen 44 a ještě nemají dost studentek. Řešením je koedukace. Podrobnosti si můžete přečíst na níže uvedené adrese.

AK

Pramen: Neason, Alexandria. *Why Women's Colleges Are Opening the Door for Men. TIME*, September 30, 2014.

<http://time.com/3422152/women-colleges-enrollment-men/>

Vysokorychlostní železniční spojení v Evropě

Vysokorychlostní tratě (HSL)¹ nabízejí evropským občanům bezpečný, rychlý, pohodlný a ekologický způsob dopravy. Má-li mít vysokorychlostní systém smysl, musí se do něj zapojit co nejvíce zemí – nejlépe všechny. O vzájemné součinnosti celoevropského vysokorychlostního železničního systému se píše již ve směrnici Rady z roku 1996².

Vysokorychlostní vlak může dosáhnout rychlosti vyšší než 200 km/h na vylepšených běžných tratích a nad 250 km/h na nových tratích navržených speciálně pro vysoké rychlosti. V současnosti dosahují vlaky na nedávno nově vybudovaných tratích rychlosti až 360 km/h a na vylepšených tratích až 250 km/h.

Vysokorychlostní tratě představují revoluční udržitelnou mobilitu tím, že umožňují významné zvýšení rychlosti a frekvence cestování mezi většími evropskými městy. Tato špičková infrastruktura ukazuje schopnost EU vytvářet technické inovace a vitalitu evropského průmyslu, který neustále vytváří nové systémy, zejména v oblasti dopravních prostředků. Zkrácením doby cestování, zvýšením pohodlí cestujících a nízkým negativním vlivem na životní prostředí může železniční doprava konkurovat silniční a letecké dopravě a vzájemně se s nimi doplňovat.

Rozvoj vysokorychlostního železničního cestování odstartovala ropná krize v roce 1974. Několik evropských zemí se rozhodlo pro nový, rychlejší způsob dopravy bez závislosti na fosilních palivech. Itálie byla první evropskou zemí, která vybudovala expresní trať *ferrovia direttissima Firenze–Roma* v roce 1977. Obrázek je z nádraží ve Florencii. Technický rozvoj však vedla Francie, která zavedla první vysokorychlostní vlak (přezdívaný *Concorde* na kolejích) mezi Paříží a Lyonem v září 1981. Německo se připojilo začátkem 90. let s *Intercity Express* (ICE) a krátce na to (v roce 1992) přišlo Španělsko s *Alta Velocidad Española* (AVE). Koncem roku 2009 měla Evropa 6214 km vysokorychlostních drah, na nichž mohly vlaky jet rychlostí přesahující 250 km/h.

V současnosti platí na vysokorychlostních tratích evropské sítě různé standardy, a to způsobuje značné náklady navíc. Obrovský potenciál vysokorychlostních tratí pro mobilitu na celém kontinentu stále není plně využit. Evropská unie podporuje panevropskou síť vysokorychlostních tratí, a proto vydává společné technické a kvalitativní standardy pro všechny členské státy. Ustavuje také rámec pro vývoj a zavádění standardi-

zovaných nástrojů, např. Evropský systém řízení železniční dopravy (*European Rail Traffic Management System* – ERTMS). Pomáhá jí při tom Evropská agentura pro železnice (*European Railway Agency* – ERA)³. ERA podporuje integraci evropských železničních sítí zlepšováním bezpečnosti na železnici a umožňováním toho, aby vlaky mohly překračovat hranice států v EU bez nutnosti zastavit.

Ne všichni Evropané jsou vysokorychlostními vlaky nadšeni. V elektronickém časopise s výmluvným názvem *Low-tech Magazine* (viz rubrika zajímavé internetové adresy na s. 16) byl v loňském roce uveřejněn článek s názvem *Vysokorychlostní vlaky ničí evropskou železniční síť (High Speed Trains are Killing the European Railway Network)*. Uvádí se v něm např., že spolehlivé železniční tratě jsou zavírány ve prospěch vysokorychlostních linek, čímž se mezinárodní cestování vlakem neúnosně prodražuje. Přitom vlaky na rušených tratích jsou téměř stejně rychlé, někdy dokonce i rychlejší vysokorychlostní vlaky. Umožňují jet v lůžkovém voze přes noc a do cílového města dojet ráno, což bývá výhodnější. Příkladem může být vlak z Paříže do Amsterdamu s romantickým jménem *Hvězda severu (Étoile du Nord)*, zavedený v roce 1927. Trať dlouhou 545 km zdolával nejprve za 8 hodin, postupně se čas zkracoval až na 4 hodiny 20 minut v roce 1995, kdy jezdil naposledy. V roce 1996 ho nahradil rychlovlak Thalys, kterému cesta trvá jen 3 hodiny 19 minut, jízdenka je však dvakrát až třikrát dražší. V jiných případech trvá dokonce jízda vysokorychlostním vlakem déle, než tomu bylo dříve, např. z Barcelony do Švýcarska nebo Itálie. Navíc se prý nepotvrdily odhady, že vysokorychlostní vlaky sníží letecký provoz, spíše lidé jezdí vlakem na letiště. Nízkonákladové lety vyjdou mnohem levněji.

AK

¹ *Skratkovník železničiara* <http://www.vlaky.net/online/skratkovnik/default.asp?page=1>

² *Směrnice Rady 96/48/ES ze dne 23. července 1996 o interoperabilitě transevropského vysokorychlostního železničního systému. Úř. věst. L235/6, 17.9.1996, s.152-160.*
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:31996L0048&qid=1412056301641&from=CS>

³ www.era.europa.eu

Strojvedoucí vlaku TGV

Strojvedoucím vlaku TGV může, dle údajů Národního informačního úřadu o vzdělávání a profesích (Office national d'information sur les enseignements et les professions – Onisep), být muž i žena – conducteur(trice) de train. Strojvedoucí je na kolejích králem. Rychlost, signalizace, nepohoda – nic neunikne jeho pozornosti. Jeho práce však začíná dlouho předtím, než pískala ohlásí odjezd.

Povaha práce

Celková kontrola

Strojvedoucí před odjezdem zkontroluje s pomocí tabulky rychlost, kterou nemá překročit, brzdovou vzdálenost, náklad vlaku a počet vozů. Ověřuje stav a bezpečnost trati a provádí testy fungování vlaku.

Dvě možné funkce

Povolání zahrnuje dvě odlišné funkce. Strojvedoucí seřadování a posunu (*le conducteur de manœuvre*) v depech nebo na tratích se podílí na určitých operacích na soupravách a motorech. Strojvedoucí na trati (*le conducteur de ligne*) řídí osobní nebo nákladní vlaky.

Neustálá pozornost

Během jízdy fungují různá kontrolní světla, měřicí přístroje a poplachová zařízení informující strojvedoucího o lokomotivě. Ten věnuje pozornost i vnější signalizaci (musí ji bezpodmínečně respektovat) o práci či překážkách na trati, o atmosférických podmínkách...

Postupy, kterými se řídí

Objeví-li se náhle nějaký problém, nezjištěný při technických zkouškách, musí být reakce strojvedoucího rychlá a adekvátní. Aplikuje předepsané pokyny (radiový poplach, ochranu tratí), stará se o bezpečné odstranění poruch. K práci patří i administrativní úkoly.

Požadované kompetence

Chladnokrevnost a dobrý zdravotní stav

Dojde-li v soupravě k poruše a spustí se všechny alarmy, nesmí strojvedoucí propadnout panice! Dobré reflexy a ostražitost jsou nezbytné. Dlouhé hodiny samoty v kabině, časový posun, řízení – to vyžaduje dobrou psychickou rovnováhu a pevné zdraví.

Dobrý zrak pro rychlou reakci

Neustálá pozornost při sledování dopravního značení nebo ověřování, zda je trať volná, vyžaduje bezvadnou zrakovou ostrost. Ti, kdo nosí brýle, však nejsou vyřazení – existuje norma s korekcí.

Znalosti z elektrotechniky

Kompetence v elektrotechnice se ukazují jako velmi důležité. Např. pro sledování všech přístrojů pro řízení

a kontrolu: ovladače elektrického řízení, ampérmetry, voltmetry, manometry, brzdové válce ... Striktní respekt k bezpečnostním předpisům i k technickým pravidlům řízení umožňuje vyhnout se nehodám. To vyžaduje přesnou organizaci.

Místo výkonu práce a status

V elektronické době

Strojvedoucí vlaku se přizpůsobuje elektronickým systémům. Signalizace, rychlost, která nemá být překročena, a další informace se ukazují na obrazovce. Pravidelné zvonení zabraňuje tomu, aby strojvedoucí usnul za volantem. Množství kontrolků ho informuje o fungování řídicích zařízení.

Přístup k povolání strojvedoucího

Uchazeče přijímají Francouzské státní dráhy (*Société Nationale des Chemins de fer Français – SNCF*). Potom absolvují interní profesní přípravu v podniku. Hlásit se mohou držitelé diplomu úrovně 5 (např. osvědčení profesní způsobilosti, *Certificat d'aptitude professionnelle – Cap*), více se však doporučuje baccalauréat nauky a technologie využívané v průmyslu (udržitelný rozvoj) (*Baccalauréat sciences et technologies industrielles – STI2D (développement durable)*) nebo profesní baccalauréaty elektrotechniky, energie, komunikačních zařízení (*Electrotechnique, énergie, équipements communicants – bac pro ELEEC*) a údržba průmyslových zařízení (*Bac pro Maintenance des équipements industriels – bac pro MEI*) i všechny diplomy, které EU uznává jako ekvivalentní. **AK**

Pramen: ONISEP <http://www.onisep.fr/Ressources/Univers-Metier/Metiers/conducteur-trice-de-train-TGV>

Catherine - Conductrice de train

<http://www.youtube.com/watch?v=wZ6gIxnINZQ>

Důkaz o tom, že ve Francii řídí vlaky také ženy, můžete shlédnout na adrese:

Jak zvládnout demografické změny v regionu

Centrum profesní přípravy (BBZ) Dithmarschen¹ je v současné době se 4200 žáky a 200 učiteli na třech místech jednou z největších profesních škol ve Šlesvicku-Holštýnsku. Demografický vývoj a razantní technický pokrok staví před BBZ, od roku 2008 též Regionální centrum profesní přípravy (Regionales Berufsbildungszentrum – RBZ), velké úkoly.

Změny v počtech žáků

Do Dithmarschenu přišly demografické změny: Celkový počet žáků RBZ od roku 2008 klesl o více než 300 žáků. Do roku 2025 RBZ očekává 15% úbytek žáků.

V RBZ, kde se pod jednou střešou nachází profesní gymnázium (*berufliches Gymnasium*), profesní odborné školy (*Berufsfachschulen*) a vyšší odborná škola (*Fachoberschule*), se nabízí velký počet studijních oborů, z toho předprofesní příprava, duální profesní příprava a triální model „Banky a řízení“ (*Banken und Steuern*) kombinující profesní přípravu a studium na odborné vysoké škole (*Fachhochschule*) a další vzdělávání v odborných školách (*Fachschulen*) sociální pedagogiky a techniky. Změny v jednotlivých studijních oborech RBZ mají zcela rozdílný dopad. V oblasti *duální profesní přípravy* se po vrcholu v roce 2011 v současnosti dosáhlo úrovně z roku 2008. V některých profesních polích jsou však výrazné změny.

Např. v profesním poli (*Berufsfeld*) *výživa a domácí hospodářství* se v letech 2008–2013 počet žáků značně snížil. Málo atraktivní jsou i učební obory v oblasti *hotelnictví a pohostinství*. V oblasti *zdravotnictví* je vývoj pozitivní. To proto, že RBZ ve spolupráci s *Westküstenklinikum* v Heide zavedlo duální učební obor *operačně technický zaměstnanec*. Ten se ukázal jako úspěšný model. Počty žáků v ostatních profesních oblastech jsou v současné době relativně konstantní.

Pokles počtů žáků ve studijních oborech se projevuje rozdílně. V některých profesích může být tak velký, že se budou vytvářet jen odborné třídy přesahující kraje. V důsledku toho by se musely zřizovat a financovat zemské profesní školy. To by znamenalo narušení regionální spolupráce mezi školou a podnikem a učni by měli další výdaje za dojíždění a ubytování.

Počet žáků v předprofesní přípravě se nepatrně snižuje. Zároveň roste počet neobsazených učebních míst. Budoucí úloha RBZ proto spočívá v poskytování kvalifikací zaměřených na regionální potřebu.

Změny ve vzdělávací krajině

Změny ve všeobecné vzdělávacím školství ve Šlesvicku-Holštýnsku: nejprve přeměna hlavních (*Hauptschule*) a reálných (*Realschule*) škol na obecní (*Gemeinschaftsschule*) a regionální (*Regionalschule*) školy, potom plánovaná

přeměna všech regionálních škol na obecní školy, se negativně projevují na rozvoji profesních odborných škol RBZ. Ve studijních oborech profesních odborných škol si žáci s ukončenou hlavní školou mohou doplnit střední vzdělání. Toto absolutorium žáci zpravidla nezískají přímo v RBZ, nýbrž spíše ve své původní škole. RBZ klade větší důraz na spolupráci s těmito školami tak, aby se přechody žáků utvářely transparentněji a byly snazší. S nadcházející novelou školského zákona (2014) má pro absolventy obecních škol existovat takzvaný *privilegovaný přechod* do vyššího stupně gymnázia či odborného gymnázia, bez složení závěrečných zkoušek z nižšího sekundárního vzdělání (*mittleren Bildungsabschluss*). Pro pozitivní uvedení této změny v život se výše uvedená spolupráce projevila jako vynikající nástroj, protože odborné gymnázium v RBZ má pro budoucí žáky nabídku širokého spektra možností. Kromě toho byla nabídka vzdělávání rozšířena o nová zaměření, např. „nauka o podnikové ekonomice (*Betriebswirtschaftslehre* – BWL) s turismem“ a „zdraví s teorií výchovy“ (*Gesundheit mit Erziehungswissenschaft*). To vedlo k pozitivní změně v počtu žáků.

Dalším problémem způsobeným demografickou změnou je získávání vhodných učitelů. Místa, která mají být podle plánu k dispozici, již nebyla v posledních pěti letech plně obsazena – chybělo šest až deset učitelů. To souvisí s demografickými faktory – počet odchodů do důchodu převyšuje počet absolventů vysokých škol, i s regionálním faktorem – Dithmarschen leží trochu stranou.

Rozvoj místa profesní přípravy

Uvedené změny a problémy neplatí jen pro Dithmarschen, nýbrž pro celou zemi. Některé sousední kraje již intenzivně investují do profesní přípravy. Zvláště v řemeslně technických profesích je to nevyhnutelné, má-li vybavení školy odpovídat aktuálním technickým standardům v učebních podnicích. Pro plánování investic je nezbytná přesná analýza budoucích potřeb. To je úkolem zřizovatele školy, má to však význam i pro místní vzdělávání a hospodářství. Velká část žáků si může školu vybrat, a tak atraktivní nabídky vzdělávání a zajímavé učební obory mohou výrazně ovlivňovat proudy žáků, a tím vyrovnávat demografické ztráty. Kvůli klesajícímu počtu žáků by bylo dobré soustředit RBZ na jednom místě.

Kraj Dithmarschen zadal v roce 2013 expertízu, která se týká vypracování *Koncepce pro podporu rozvoje místa profesní přípravy Dithmarschen a projektového managementu v rámci současné projektové organizace*. Koncepce má vytvořit strategický základ jednání pro regionální zařízení profesní přípravy zaměřeného na budoucnost s přihlédnutím k účinkům společenské, ekonomické, technologické a demografické změny. Přitom má být jako příklad využití vývoj v sousedních krajích. Zajištění schopnosti RBZ existovat vzhledem k demografickému vývoji i v budoucnu spočívá v tom, že se zvýší nabídky v oblastech dalšího vzdělávání a rekvalifikací. To platí zvláště u nabídek dalšího vzdělávání pro zlepšení kvality práce starších zaměstnanců a rekvalifikací pro ženy, zvláště v oblasti pedagogiky (vychovatel).

Úkoly pro budoucnost

Jak bylo uvedeno, počet žáků RBZ se bez kompenzace výrazně zredukuje. Rovněž dojde k výslovnému nedostatku učitelů zvláště v úzkoprofilových odborných směrech. V důsledku toho si RBZ a profesní školy ve Šlesvicku-Holštýnsku budou stále více vzájemně konkurovat. Fi-

nanční možnosti zřizovatelů škol jsou nadále velmi malé. Proto je třeba, aby RBZ šance, které má na základě své ekonomické a právní samostatnosti, využívalo inteligentně a aby se zabývalo výše uvedenými úkoly. Kraj Dithmarschen dal zadáním expertízy jasně najevo, jaký význam profesní příprava a vzdělávání má. Nyní jde o to, aby cílené investice na správných místech učinily RBZ způsobilým reagovat na požadavky v budoucnosti. Neboť pouze atraktivní místo profesní přípravy zajistí, že kraj Dithmarschen si při klesajících počtech žáků a razantních změnách ve společnosti, ekonomice a technice nadále udrží kvalitativně hodnotnou nabídku vzdělávání pro dorůstající generaci, a tím si do budoucna zachová konkurenceschopnost.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ <http://www.bbz-dithmarschen.de/>

Pramen: Kruse, Peter. Demografische Veränderungen in der Region meistern. BWP, Jg. 43, 2014, Nr. 2, S. 20-21.

Příprava na budoucnost v žákovských firmách

Žákovské firmy (*Schülerfirma*)¹ se snaží připravovat žáky na budoucí profesní úkoly. Článek se zabývá i prováděním auditu trvalé udržitelnosti v žákovské firmě.

Dnešní žáci profesních škol odejdou do důchodu až zhruba v 60. letech 21. století. Profesní příprava proto musí obsahovat i tendence dlouhodobého vývoje.

Jejich profesní biografie bude zahrnovat zvládnutí více profesí, celoživotní vzdělávání a časté změny zaměstnavatelů. Fáze nezaměstnanosti se budou střídát se zaměstnáním nebo samostatným podnikáním.

V příštích desetiletích dojde k rozhodujícím změnám v ekonomických a společenských podmínkách. Globálně prověřená cesta se jmenuje trvalá udržitelnost: stálý, dlouhodobý a neustále se obnovující proces hledání nejlepších možností řešení současných a budoucích problémů při zapojení celé společnosti.

Trvale udržitelné žákovské firmy jsou vynikající učební formou připravující na budoucnost. Jsou zaváděny v profesních školách převážně ve školních formách jako ročník přípravy na profesi, třídy pro nástup do povolání a profesní odborné školy. Žáci těchto školních forem bývají často demotivováni negativními zkušenostmi na cestě do profesního života a do společnosti. V žákovské firmě však získávají pozitivní zkušenosti. Zákazníci kupují jejich produkty a služby a žáci tak vydělávají peníze na reálných trzích. To posiluje

jejich motivaci a sebevědomí a personální, sociální, odborné a metodické kompetence.

Většina žákovských firem v profesních školách však slouží téměř výhradně k získávání provozně ekonomických znalostí. To je sice dobré pro přímý nástup do profese, avšak šance připravit se na řešení střednědobých a dlouhodobých ekonomických, ekologických a sociálních problémů je opomenuta. Spoluúčasti v podniku a ve společnosti lze v trvale udržitelných žákovských firmách učit již dnes.

Co dělá žákovskou firmu trvale udržitelnou?

Vytváří se idea o produktech a službách, přijatelná pro životní prostředí a společnost, a přesto slibující zisk. Může to být kavárna s produkty z *fair trade*, nebo výroba pračích budek z místního místo tropického dřeva. Žáci ve vedení (i migranti) společně zvažují ekonomické, ekologické a sociální aspekty. Je však rozhodnutí zdůvodněné v 1. ročníku správné i po pěti letech? Trvalá udržitelnost vyžaduje neustálé prověřování.

Do procesu hledání trvalé udržitelnosti mohou vstoupit i žákovské firmy, dosud zaměřené jen na ekonomiku provozu. Chceme-li, aby reálné podniky v budoucnu obstály, musejí se vydat na cestu trvale

udržitelné budoucnosti. V těchto podnicích se nacházejí největší krátkodobé potenciály ve zlepšování. Co platí pro reálné podniky, platí i pro žákovské firmy.

Žákovské firmy se musí v rámci svých možností zlepšovat ve smyslu trvalé udržitelnosti a úspěšně hospodařit v sociální a ekologické zodpovědnosti. Osvědčenou metodou kontinuálního provádění procesů trvalé udržitelnosti v žákovských firmách je audit trvalé udržitelnosti.

Audit trvalé udržitelnosti – postup vyzkoušený v praxi

Audit je v reálných podnicích často používaný postup pro iniciování, provádění, kontrolu a dokumentaci pravidelného procesu zlepšování kvality.

Audity trvalé udržitelnosti v žákovských firmách nemohou být realizovány ve stejném rozsahu jako v podnicích, a externí prověřování není reálné. Žákovské firmy v praxi pracují 3–6 vyučovacích hodin týdně. Žáci profesních škol jsou v žákovských firmách aktivní v průměru 1–2 roky. V této omezené době kromě učení se a reflexe i vyrábějí či nabízejí své služby. Audit trvalé udržitelnosti se musí přizpůsobit realitě, má však za úkol učinit žákovskou firmu do budoucnosti schopnější po stránce ekonomické, ekologické a sociální. Pedagogickým cílem auditu je to, aby se žáci naučili nacházet aktuálně nejlepší řešení problémů a hodnotit alternativní koncepty řešení v trojúhelníku trvalé udržitelnosti ekonomie, ekologie a sociálních vztahů. Dozvědí se, že řešení ne vždy vedou ke zlepšením na všech vrcholech trojúhelníku. Celozrné pečivo s obilím a uzeninou od regionálního prodejce v bistru asi povede ke zvýšení ceny a může vyloučit spolužáky z chudších rodin z okruhu kupujících. Zkušenosti z těchto dilemat a odůvodněných nutných rozhodnutí jsou pedagogicky hodnotné a připravují na profesní život. V auditu trvalé udržitelnosti by se v každém školním roce mělo projevit alespoň minimální zlepšení, přičemž je třeba prověřovat a dokumentovat opatření s ohledem na úspěch.

Návrh pro praktické provádění auditu

Audit trvalé udržitelnosti v žákovských firmách se má blížit realitě a orientovat se podle logiky postupů používaných v řízení kvality. V procesu budou na všech polích jednání probíhat tyto kroky:

- V úvodu auditu se na začátku představí základní údaje o žákovské firmě: jméno, oblast činnosti, rámcové podmínky, počet žáků atd. – jsou-li v obchodním plánu. Pak žáci identifikují možná pole jednání. (Také v auditu trvalé udržitelnosti platí zásada *Tolik učitelů, kolik je třeba, tolik žáků, kolik je to možné.*) Ekonomickými poli jednání by mohlo být např.: vytvoření plánu pro business, účetnictví, chybějící pracovní prostředky

a použití zisku. V ekologické oblasti např.: úspora materiálu, používání zdrojů přátelských životnímu prostředí, recyklace a zpracování odpadů a úspora energií. Možnými sociálními tématy jsou zlepšování motivace, posilování kompetencí zaměstnanců a postup ke spravedlivému hodnocení výkonu zaměstnanců.

- V následujícím kroku žáci zjišťují problémy, které v aktuálním auditu považují za naléhavé a chtějí řešit. K tomu provádějí analýzu silných a slabých stránek.

- Pak přiřazují identifikované silné a slabé stránky k ekonomické, ekologické a sociální oblasti a rozhodují, kterými problémy se chtějí skutečně zabývat. Z pedagogického hlediska je důležité žákům vysvětlit, že nejde jen o to zabývat se slabými stránkami – stejně důležité je rozvíjet silné stránky.

- V závěru žáci zjišťují současný stav a stanovují si realistické a pokud možno měřitelné a tím kontrolovatelné cíle. Potom rozebírají alternativy a hodnotí je v trojúhelníku trvalé udržitelnosti. Na základě hodnocení se rozhodne, jaká opatření se učiní. Pak se plánuje a provádí realizace opatření. Po určité době se prověřuje úspěch opatření vzhledem ke stanoveným cílům. Celý proces je dokumentován tak, aby všichni zaměstnanci žákovské firmy měli kdykoliv možnost do dokumentů nahlédnout. K tomu se používají nástěnky, plakáty a ročenky žákovské firmy. Ročenky objasňují novým zaměstnancům historii žákovské firmy.

Pro celkový proces je důležité, aby v každé fázi byly jasně určeny kompetence a termíny.

Hospodářské podniky využívají vypracovaný audit zpravidla ke své veřejné prezentaci. Podle motto *Čiň dobré a mluv o tom*, by měly žákovské firmy hotový audit správně prezentovat vedení školy a místnímu tisku. Důležitou kompetencí v rámci profesní přípravy pro trvale udržitelný rozvoj je dovednost spoluúčasti.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Žákovské firmy byly v rámci česko-německé spolupráce zakládány i u nás. Projekt Životní prostředí dělá školu – Žákovská environmentální s.r.o. koordinovala saská instituce Christlich-Soziales Bildungswerk Sachsen e.V. <http://csb-miltitz.de> a český Venkovský prostor o.p.s.*

<http://www.venkovskyprostor.cz/cz/1/zakovska-environmentalni/archiv-projektu.htm>. Odkaz na 28stránkovou brožurku (*Broschüre zum Projekt in tschechischer Sprache*) (pdf) je na stránkách CSB http://csb-miltitz.de/europa_folgeseite.php?cmsin=europamittelost.themen.themen5.

Pramen: Dasecke, Rolf. Auf die Zukunft vorbereiten: Nachhaltigkeitsaudits in Schülerfirmen der berufsbildenden Schulen. Berufsbildung, 2013, Nr. 141, S. 28-30.

Co nového v časopisech

Journal of vocational education and training	
<p>KAP, Hrvoje. Programme content orientation in vocational education and training and life chances – a comparative study. [Zaměření na obsah programů v odborném vzdělávání a přípravě a životní šance – komparativní studie.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 348-364, 4 grafy, lit. 32.</p> <p>Srovnávací studie systémů odborného vzdělávání a přípravy (OVP) zřídka provádějí systematické srovnávání obsahu vzdělávacích programů, částečně kvůli metodologickým problémům. Srovnávání organizace kurikula však může zvýšit naše porozumění tomu, jak návrh programu odráží zaměření na různé životní šance ve společnosti. Článek se snaží ukázat, jak obsahy programů – jako kurikulárních jednotek obsahu vyučovacího předmětu a přípravy vztahující se k cílům programu – mohou být v různých případech srovnávány prostřednictvím interpretace právního rámce regulujícího kurikula na úrovni státu. Jsou studovány a srovnávány čtyři systémy OVP v severských zemích (v Dánsku, Finsku, Norsku, Švédsku). Zjistilo se, že programy jsou navrhovány různým způsobem pro zaměření k jednomu i k oběma dvěma hlavním cílům programu – profesní kvalifikaci a oprávnění ke studiu na vysoké škole. To naopak částečně závisí na tom, jak jsou kombinovány kurikulární jednotky obsahu předmětu a praktické přípravy.</p>	<p>CAVANAGH, Jillian, SOUTHCOMBE, Amie and BARTRAM, Tim. The role of collaborative learning on training and development practices within the Australian Men's Shed movement: a study of five Men's Sheds. [Role učení se spoluprací v profesní přípravě a rozvojové praxi v australském hnutí Přístřeší pro muže: studie pěti Přístřeší pro muže.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 365-385, 1 tab., lit. 63.</p> <p>Studie zkoumá roli a dopad učení se spoluprací v profesní přípravě a rozvojové praxi v australských <i>Přístřeších pro muže</i> (PPM). Používá případovou studii podpořenou teoretickým rámcem učení se spoluprací ve vzdělávání dospělých ke zkoumání pěti PPM. Polostrukturované rozhovory byly vedeny s pěti koordinátory PPM a s pěti ohniskovými skupinami s celkem 61 členy. Ve studii je odborné vzdělávání a příprava rozšířeno tak, aby překlenovalo mezeru mezi prací a odchodem do důchodu u mnoha mužů v Austrálii. Tři hlavní témata jsou: význam profesní přípravy a rozvoje (překračující pracoviště) pro individuální odezvu na členskou účast; sdílená učební zkušenost mezi muži, kteří v PPM vyučují, a muži, kteří se učí; učení se ve spolupráci, které má vliv na učení jednotlivce a skupiny. Diskutuje se o naléhavé potřebě toho, aby koordinátoři PPM vytvářeli linie pro politiku profesní přípravy a rozvoje a používali praxi učení se ve spolupráci v PPM. Klíčovým zjištěním je, že učení ve spolupráci je velmi důležité pro zajištění efektivní profesní přípravy a rozvoje. Zjištění mohou být zajímavá pro jiné země zabývající se populací penzionovaných a jiných mužů hledajících členství v organizaci podobné PPM.</p>
<p>DISMORE, Harriet. From apprenticeship to higher education: navigating the credential landscape. [Z učňovství do vysokoškolského vzdělávání: navigování krajinou diplomů.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 386-405, 2 tab., lit. 54.</p> <p>Krajina diplomů z odborného a vysokoškolského vzdělávání se v posledních letech v UK rozšířila spolu s růstem počtu studentů získávajících kvalifikaci a postupným zvyšováním školního. Přejít z učňovství do vysokoškolského vzdělávání je příkladem přechodu z odborného do vysokoškolského vzdělávání. Podle studentů je však věnována malá pozornost způsobům, jakými jsou studenti na této cestě navigováni. Článek se zaměřuje na příklady čtyř studentů v Anglii, z nichž každý postupoval do vysokoškolského vzdělávání s jinou kvalifikací. Analýza vycházející z Archerovy koncepce reflexivity odhalila tři důležité faktory pro zvládnutí přechodu. Těmi jsou: samotná krajina diplomů; jak zaměstnavatel vnímá odborné kvalifikace; jak vysoké školy vnímají profesní kvalifikace. Zjištění studie ilustrují, s jakými překážkami jsou studenti konfrontováni, a jak je překonávají, aby se dostali do vysokoškolského vzdělávání.</p>	<p>BIENENGRÄBER, Thomas. Moral development in business education – social conditions influencing moral judgement competence. [Morální rozvoj v obchodním vzdělávání – sociální podmínky ovlivňují kompetenci morálního posouzení.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 406-427, 4 tab., 1 obr., lit. 66.</p> <p>Vztahy na pracovišti tak, jako jakékoliv jiné vztahy, mají především morální dimenzi. Má-li odborné vzdělávání jako jeden z hlavních cílů pomoci učňům úspěšně se zabývat morálními problémy, je třeba u učňů podporovat kompetenci morálního posouzení. Od doby, kdy Lawrence Kohlberg poskytl svůj kognitivně vývojový přístup, víme toho o morálním rozvoji hodně. Víme však jen málo o vlivu sociálního prostředí na morální kognitivní struktury. Autoři článku zkoumají otázky týkající se vývojových podmínek morálního posouzení v rámci učňovství. Nejprve poskytnou teoretický přehled o určitých sociálních podmínkách pro morální rozvoj, pak empirické důkazy pro tento přístup týkající se údajů získaných v kontextu longitudinální studie v Německu a navrhnou použití tohoto přístupu v rámci systému odborného vzdělávání a přípravy.</p>

Nové knihy v knihovně

Zahradnický slovník naučný. 1, A – C. 1. vyd.

Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1994. 440 s. ISBN 80-85120-51-8 Sg. 7327-1

CAMPANULA L., zvonek, Campanulaceae. Rostliny jednoleté až vytrvalé, rozmanitého tvaru, poléhavé nebo vzpřímené, nízké i vysoké; vytvářejí polštáře, koberce nebo trsy. Lodyhy listnaté, listy jednoduché, koruny v různých tvarech zvonků s 5 cípy, jednotlivé nebo v různých květenstvích, nejčastěji modré nebo fialové, zřídka bílé nebo žluté, plod tobolka s 3–5 otvory. Asi 230 druhů je domácích na severní polokouli. Většina zvonků není náročná a dobře roste, pouze několik druhů je pěstitel-sky obtížných.

Zahradnický slovník naučný. 2, Č – H. 1. vyd.

Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1996. 544 s. ISBN 80-85120-51-8 Sg. 7328-2

HYPERICUM L., třezalka, Hypericaceae. Opadavé nebo stále zelené byliny, polokeře nebo keře, větvičky krátce prutovité, tenké, vystoupavě rozklesající; listy vstřícné nebo v přeslenech, krátce řapíkaté či přisedlé, celokrajné, podlouhle až čárkovitě vejčité, 3 až 12 cm dlouhé, většinou tečkovitě prosvítající (olejné nádržky), zelené až namodralé zelené; květy oboupohlavné, 5četné, velké talířovité, podle druhu 1 – 7 cm v průměru, žluté až oranžově žluté... existuje asi 400 druhů (převážně trvalky)... pro farmaceutické účely se využívá...

Zahradnický slovník naučný. 3, CH – M. 1. vyd.

Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1997. 558 s. ISBN 80-85120-62-3 Sg. 7329-3

JEHLIČNANY (konifery). Největší význam z nahosemenných rostlin má pro naše poměry třída jehličnany (Coniferae); z ostatních, pouze jako dekorativní druh, se uplatňuje jinan dvoulaločný – *Ginkgo biloba* L z třídy jinanů (*Ginkgo*inae)... Většina jehličnatých dřevin podporuje zelené ojehlčení po celý rok, čímž oživují krajinu i v zimě a působí teplejším dojmem. V zimě jsou také důležitým refugiem pro ptáky a drobnou zvěř, kterým poskytují zázvěři a kryt.

Zahradnický slovník naučný. 4, N – Q. 1. vyd.

Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1999. 562 s. ISBN 80-86153-60-6 Sg. 7330-4

NĚMEC, Jaroslav (1943–1998), pedagog, ovocnář, mladší syn spisovatelky Boženy Němcové. Byl profesorem a posléze ředitelem gymnázia v Rovně a ve Vinici na Ukrajině. Propagoval pěstování ovocných dřevin a byl ve stálém kontaktu s českými, ukrajinskými a ruskými pomology, zvláště s J. E. Prochem (Sloupno u N. Bydžova, 1822–1908), chlumeckým J. Říhou (1853–1922) a předsedou carského ovocnického spolku knížetem Anatolem Gagarinem, který se u něj zastavoval ve Vinici při cestách do jižnějších oblastí carského Ruska.

Zahradnický slovník naučný. 5, R – Ž. 1. vyd.

Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2001. 674 s. ISBN 80-7271-075-3 7331-5 Sg. 7331-5

SOLARIMETR, přístroj určený k měření energie globálního záření. V případě, že konstrukce umožňuje také oddělené měření přímé a difúzní složky globálního záření, bývá přístroj nazýván pyranometrem nebo i albedometrem (ten umožňuje i měření odraženého záření).

TRHLÍKOVÁ, Jana.

Přechod absolventů středních škol na trh práce - vybrané skupiny maturitních a učebních oborů.

Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2014. 59 s. Sg. 7332

Na úrovni absolventů nástavb je opět největší procento pokračujících v terciárním vzdělávání v elektrotechnických oborech (43 %), nižší pak v gastronomických (34 %) a strojírenských oborech (31 %).

PIKÁLKOVÁ, Simona, VOJTĚCH, Jiří, KLEŇHA, David.
Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělávání.

Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2014. 52 s. Sg. 7333

Studium na vysoké škole tradičně předčasně ukončují nejčastěji ti, kteří začali studovat technické a jim příbuzné obory. Vyplyvá to zejména ze skutečnosti, že studium je náročné a na studenty jsou kladeny poměrně vysoké požadavky na znalosti matematiky a fyziky.

BALÍK, Michael a SOLAŘ, Jaroslav.

100 tradičních stavebních detailů – ochrana proti vodě.

1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2011. 219 s. (Stavitel)

ISBN 978-80-247-3656-3 Sg. 7334

Samostatným základním problémem zakládání staveb je stálá hladina spodní vody. Její niveleta musí být určena při projektování a ovlivňuje celé stavební řešení spodní stavby.

ŠEFCŮ, Ondřej.

Architektura : lexikon architektonických prvků a stavebního řemesla. 1. vyd. Praha : Grada, 2013. 256 s.

ISBN 978-80-247-3120-9 Sg. 7335

Jeden z významných teoretiků nové tvorby Adolf Loos dospěl až k popření architektury jako umění (s výjimkou staveb pomníků a náhrobků) a stal se nositelem snahy o oproštění se od nadbytečných ozdob. Proslulý se stal jeho esej *Ornament a zločin*, kde prohlašuje: „Tou měrou, jak se rozvíjí kultura, ornament mizí ze užitekových předmětů.“

ČKAIT.

Stavitelství do kapsy. ČKAIT – Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. 1. vyd.

Praha : Informační centrum ČKAIT, 2013. 78 s.

ISBN 978-80-87438-44-2 Sg. 7336

VÁŠKA, Jiří a kol.

Hydromeliorace : TK 16. 1. vyd. Praha : ŠEL, 2000. (Technická knižnice autorizovaného inženýra a technika).

Pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků

připravil Český svaz stavebních inženýrů jako 72. publikaci ČKAIT. ISBN 80-86426-01-7 Sg. 7337

Oživená kamenná rovnatina se provádí obdobným způsobem jako neoživená. Lícni plocha je urovňována z větších kamenů předepsané zrnitosti. Vnitřní prostor může být vyplněn drobnějšími kameny. Mezery mezi kameny se vyplní hlinou a živým vrbovým klestem ukládaným silnějším koncem směrem k toku. Výhodou těchto konstrukcí je pružnost a možnost sesedání dna.

Stavbařův průvodce Evropou. 1. vyd. Praha : Inf. centrum ČKAIT, 2013. 268 s. ISBN 978-80-87438-45-9 Sg. 7338

Nádraží Santa Maria Novella je nejfrekventovanějším nádražím Florencie, ročně odbaví až 59 milionů cestujících. Jižní část nádraží byla otevřena v roce 1934 a v současnosti je považována za italskou ikonu modernizmu.

KULHAVÝ, František a KULHAVÝ, Zbyněk.

Navrhování hydromelioračních staveb. 1. vyd. Praha : Informační centrum ČKAIT, 2008. 431 s. (Technická knižnice) ISBN 978-80-87093-83-2 Sg. 7339

MPO ČR.

Sanace plísni v bytech : program MPO ČR na podporu výzkumu a vývoje "Regenerace panelových domů". 1. vyd. Praha : Informační centrum ČKAIT, 2001. 43 s. (Regenerace panelových domů) ISBN 80-86364-54-2 Sg. 7340

Podle dlouhodobých zkušeností je výskyt plísni v bytech v panelových domech velmi často ovlivněn způsobem užívání bytu. Doporučuje se...: Celý byt větrat nejméně 6x za den po dobu nejméně 15 minut. Omezit zdroje provozní vlhkosti – zakrývat hrnce při vaření, nesušit v bytech prádlo ... udržovat relativní vlhkost vzduchu trvale pod hodnotou 60 % ... nevhodné jsou záclony a závěsy na obvodových stěnách...

Znovuobjevené knihy

DAVID, Roman.

Politologie : základy společenských věd. 1. vyd. Olomouc : FIN, 1995. 373 s. ISBN 80-7182-011-3 Sg. 24508

Politika je vždy souhrnem pravidel, která ztěžují nebo zne-možňují, aby při řešení konfliktu bylo nad nezbytnou míru používáno hrozby, přinucení, násilí, zastrasování, indoktrinace nebo dokonce holého násilí. Nepřipouští likvidaci jedné ze stran ve sporu, byť by se to dalo údajně ve jménu jednoty, pokroku a podobně. Petr Pithart.

KNEIDL, Pravoslav.

Z historie evropské knihy : po stopách knih, knihtisku a knihoven. 1. vyd. Praha : Svoboda, 1989. 142 s. ISBN 80-205-0093-6 Sg. 24512

To, co nyní děláš, vede věru k výsledku právě opačnému, než jakého chceš dosáhnout. Myslíš si totiž, že se budeš i ty sám zdát nadmíru vzdělaným člověkem, když horlivě kupuješ nejlepší knihy. To se ti však naprosto nedaří a tvé jednání se stává právě důkazem tvé nevzdělanosti. Především ani nekupuješ knih skutečně nejlepších, nýbrž věříš nahodilým vychvalovačům, stává se tak neočekávaně vítanou kořistí těch, kdož žijou

chválou zvyšují ceny knih, a hotovým pokladem pro knihkupce. Neboť jak pak můžeš rozoznat, které knihy jsou staré a vzácné a které vůbec špatné a bezcenné? Leda snad tak, že je posuzuješ podle toho, jak jsou prožrány a poškozeny, bera si při zkoumání tom za rádce moly. Podle toho se ovšem stěží určí přesnost popisu a pravost knihy. Lúkiános ze Samosaty (125–190)

MASARYK, Tomáš Garrigue.

Masarykova abeceda : výběr z myšlenek. Uspořádal Jaroslav Dresler. 1. vyd. Praha : Melantrich, 1990. 229 s. (Vybrané spisy TGM) ISBN 80-7023-069-X Sg. 7284

Marxismus je fatalistický. Sází vše na jednu kartu. Jen dile-tantismus ho chrání, jako i v jiných oborech, před krajními dů-sledky. Marxismus má však značné přednosti. Svým objektivis-mem nepřipouští, aby do mas vnikal skeptický subjektivismus, udržuje naději v budoucnost, sílí víru v pokrok a nepřipouští pesimistické nálady. Odkazuje lidi, třebaže jednostranně, k práci, a tím napravljuje svou filosofickou a politickou revolučnost.

WIESENTHAL, Simon.

Spravedlnost, nikoli pomstu : paměti. 1. vyd. Ostrava : Profil, 1994. 409 s. Název originálu: *Recht, nicht Rache. Erinnerungen* ISBN 80-85491-53-2 Sg. 7285

Že jsme se my Židé nenarodili jen jako oběti, nebo jako lidé – v tom příznivějším případě – obdaření jedinečnou schopností a talentem ... pronásledování uniká. Což znamená i toto: Můžeme se stát i pachatelé. Kdo od Židů očekává, že se nikdy nedopustí válečného zločinu, že se nikdy nesníží k pronásledo-vání nevinných lidí, nebo že dokonce nikdy nikoho nezabijí, jen dokazuje, že nás stále nepokládá za rovnocenné s ostatními národy – za rovnocenné v dobrém i zlém. Kdo nás vidí stále jen v roli oběti, zůstal antisemitou jiným způsobem.

HOFFMEISTER, Adolf.

Poezie a karikatura : slova z let třicátých a z nedávné minu-losti. 1. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1961. 130 s. (Otázky a názory ; Sv. 30) Sg. 15152

Člověk má nepochybně silný sklon k samolibosti a pohodlí a v nových názorech jemu cizích pudově vycítuje jakési ohrožení svého bytí.

KRÁL, Miloslav.

Moderní fyzika a filosofie. 1. vyd. Praha : Státní nakladatel-ství politické literatury, 1961. 155 s. Sg. 15465

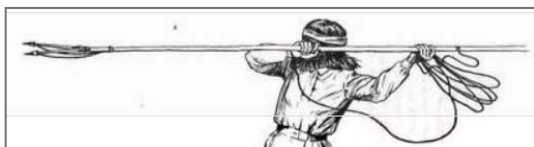
Ukázalo se, že to jsou zákony Newtonovy, které je třeba upra-vit tak, aby vyhovovaly Lorentzovým transformacím. V těchto transformacích, plynoucích ze základních zákonů teorie relativity, jsou zároveň zahrnuty základy nového učení o prostoru a času.

FISCHER, Ernst.

Skutečnost a mystifikace : k několika problémům moderní literatury. 1. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1961. 164 s. (Dílňa ; Sv. 4) Sg. 15649

Demokracie tedy, usoudil Němec, je slabost, přinejmenším však něco německého, pro Německo nevhodného, něco, co hluboce odporuje německé povaze; náš národní životní zákon je krev a železo, rozkaz a poslušnost, vojenská disciplína a pruská forma existence. Průšáctví zvítězilo...

Zajímavé internetové adresy

Low-tech Magazine

Elektronický časopis využívá vyspělou techniku k tomu, aby ji kritizoval – viz článek *Vysokorychlostní železniční spojení* na s. 8. Časopis založil v roce 2007 Kris De Decker (Nizozemec žijící ve Španělsku). V úvodu píše, že *Low-tech Magazine* odmítá přijmout názor, že každý problém může vyřešit vyspělá technika, která se stala idolem současnosti. Naproti tomu zdůrazňuje potenciál starých a často zapomenutých znalostí a technik pro vytváření udržitelné společnosti. Ty lze někdy okopírovat beze změny. Častěji vyplývají zajímavé možnosti z kombinace staré technologie, nových znalostí a nových materiálů nebo při aplikaci starých koncepcí a tradičních znalostí v moderní technice. Také je dobré vědět, co se děje v rozvojových zemích, kde nedostatek prostředků někdy vede k inovativním řešením (korektorem časopisu je Deva Lee z Jižní Afriky, žijící v Jižní Koreji). Časopis si můžete objednat, dostanete email pokaždé, když vyjde nový článek (asi 12krát ročně), když nic nevyjde, nic nepřijde! <http://www.lowtechmagazine.com/>

Kudy jede tramvaj na obrázku?

Můžete hádat a svůj tip si pak ověřit kliknutím na odkaz (zvolte si prohlížeč, v němž jsou odkazy aktivní) pod textem, který má kvůli utajení bílé písmo.

Men's Sheds v Austrálii

Proč jsou *Prístřeší pro muže* jen pro muže? Na webu asociace je to vysvětleno takto: *Většina mužů se z naší kultury naučila, že nemají mluvit o svých pocitech a emocích. Nejsou vedeni k tomu, aby se starali o své zdraví a pohodu. Na rozdíl od žen mluví muži jen neradi o svých emocích, což znamená, že obvykle nežádají o pomoc. Pravděpodobně proto jsou muži méně zdraví než ženy, více pijí, riskují a trpí izolací, osamělostí a depresemi. Těžko se sami vyrovnávají s rozpadem partnerské vztahu, se snížením platu nebo předčasným odchodem do penze, se ztrátou dětí v důsledku rozvodu, s chorobami tělesnými i duševními... V Austrálii jim pomůže Prístřeší pro muže – viz též záznam článku v rubrice Co nového v časopisech. <http://www.mensshed.org>*

☆ opportunity cost

Definition See Examples Save to Favorites Add to Flashcards

A benefit, profit, or value of something that must be given up to acquire or achieve something else. Since every resource (land, money, time, etc.) can be put to alternative uses, every action, choice, or decision has an associated opportunity cost.

Opportunity costs are fundamental costs in economics, and are used in computing cost benefit analysis of a project. Such costs, however, are not recorded in the account books but are recognized in decision making by computing the cash outlays and their resulting profit or loss.

Definice z Business Dictionary

alternativní náklady, náklady alternativních příležitostí

Prospěch, zisk či hodnota něčeho, čeho se musíme vzdát, abychom získali, nebo dosáhli něčeho jiného. Každý zdroj (půda, peníze, čas atd.) může být využit alternativním způsobem, a proto každá činnost, volba či rozhodnutí jsou spojeny s alternativními náklady. Alternativní náklady jsou v ekonomice základní a využívají se při vypočítávání analýzy nákladů a přínosů projektu. Nejsou sice zaznamenávány v účetních knihách, jsou však zjišťovány při rozhodování vypočítáváním hotovostních

výdajů a z nich vyplývajících zisků či ztrát. <http://www.businessdictionary.com/definition/opportunity-cost.html?nl=bdtd>

Týdeník Dotyk

Byl vyhlášen tabletovým časopisem Evropy za rok 2014 a dá se číst i na webu.

<http://www.tabletmedia.cz/cz/titul/tydenik-dotyk/>